

Czy fundacja rodzinna jest rozwiązaniem dla Twojej rodziny i biznesu?

Wraz z uchwaleniem przepisów statuujących fundację rodzinną w polskim porządku prawnym, jako doradca zajmujący się szeroko rozumianym procesem sukcesji otrzymuję dwa, powtarzające się pytania: czym jest fundacja rodzinna oraz czy fundacja rodzinna jest rozwiązaniem dla mnie?

Odpowiedź na pierwsze pytanie jest stała i niezmienna – fundacja rodzinna jest pierwszym w historii polskiego prawodawstwa instrumentem nakierowanym na budowę wielopokoleniowego przedsiębiorstwa rodzinnego. Wehikułem, który pozwala na oderwanie własności w biznesie rodzinnym od osób fizycznych, a zatem wyłączenie zawirowań wiążących się z procesami sukcesyjnymi przy jednoczesnym pomnażaniu majątku rodzinnego i jego dystrybucji do beneficjentów. Tylko tyle i aż tyle.

Odpowiedź na drugie pytanie jest znacznie bardziej skomplikowana i zależy od pytającego. Jeśli pytający ma zamiar budować wielopokoleniowe przedsiębiorstwo rodzinne – tak, fundacja rodzinna będzie rozwiązaniem dla niego. Jeśli pytający rozważa sprzedaż biznesu w perspektywie

dr Rafał Trzeciakowski

Radca prawny w Grabowski i Wspólnicy Kancelaria Radców Prawnych sp.k. Zajmuje się przede wszystkim procesami sukcesyjnymi, doradztwem korporacyjnym oraz rozwiązywaniem sporów wynikłych pomiędzy przedsiębiorcami lub wspólnikami.

czasowej obejmującej jego życie – wtedy prawdopodobnie nie. Są to oczywiście najbardziej jaskrawe przypadki, a między nimi jest cała paleta barw uzasadniających założenie fundacji rodzinnej w otoczeniu biznesowym i rodzinnym fundatora.

Kiedy fundacja jest dobrym rozwiązaniem

Decyzji o powołaniu do życia fundacji rodzinnej będzie na pewno sprzyjać skala biznesu i szeroko rozumianego majątku rodzinnego (nieruchomości, ruchomości, papiery wartościowe i in.). Im większa skala i wartość majątku, tym zawiązanie fundacji wydaje się korzystniejsze ze względu na przeznaczenie fundacji, jakim jest kumulowanie, pomnażanie i redystrybucja majątku rodzinnego wśród beneficjentów fundacji. Kolejno, fundacje rodzinne znajdują zastosowanie w przypadku istnienia grona beneficjentów i/lub spadkobierców. Im większe jest to grono, tym większe ryzyko dla biznesu związane z procesem sukcesyjnym, które można wyłączyć powołując do życia fundację rodzinną.

Decyzji o zawiązaniu fundacji rodzinnej może sprzyjać także układ osobowy wspólników. Dla przykładu, firma rodzinna założona i prowadzona przez rodzeństwo w pierwszym pokoleniu działa naturalnie, a zarządzanie nią determinowane jest przez dynamikę relacji pomiędzy rodzeństwem. Potencjalne wyzwania pojawiają się w sytuacji, gdy każde z rodzeństwa wprowadza do firmy swoje dzieci, które mogą mieć różny pogląd na sposób zarządzania firmą, osoby wspólników/współpracowników, a nawet sprzedaż czy dalsze prowadzenie firmy. W takim przypadku rozwiązaniem może być powołanie dwóch niezależnych fundacji rodzinnych, po jednej dla każdego z rodzeństwa wnoszącego do fundacji swoją część udziałów, dzięki czemu ewentualne spory personalne zstępnych założycieli nie będą miały wpływu na integralność firmy rodzinnej.

Reasumując, fundacja rodzinna jest wehikułem skrojonym pod sprawną i bezpieczną realizację procesu sukcesji w firmie rodzinnej. Jeśli zatem właściciel stoi przed wyzwaniem związanym z przekazaniem wiedzy, władzy i własności biznesu rodzinnego kolejnym pokoleniom i dostrzega w tym wyzwaniu trudności związane np. z brakiem sukcesora, mnogością sukcesorów, możliwym wejściem do firmy osób niepożądanych, rozproszeniem majątku, trudnością w wypłacie zachowku czy zawiłą sytuacją rodzinną – fundacja rodzinna może być remedium na większość z wymienionych wyżej problemów.

Dodatkowe funkcje fundacji rodzinnej

Nie można również zapominać, że fundacja rodzinna w założeniu ma być podmiotem korzystającym z majątku rodzinnego w celu realizacji świadczeń na rzecz beneficjentów. Świadczenia mogą mieć różnorodny charakter, począwszy od typowych świadczeń pieniężnych (wypłaty określonych kwot w okresach z góry ustalonych), przez prawo do korzystania np. z rodzinnych nieruchomości, poprzez opłacanie edukacji czy pakietów ubezpieczeniowych. W tym zakresie fundatora ogranicza wyłącznie jego wyobraźnia i szerokie ramy prawa. Dlatego, jeśli fundator identyfikuje krąg beneficjentów, których chciałby finansowo wspierać, także po swojej śmierci, fundacja rodzinna jest narzędziem to umożliwiający.

Odmienną kwestią, której nie poświęca się w publicystyce i tekstach prawnych zbyt wiele miejsca jest działalność charytatywna i filantropijna osób związanych z polskimi przedsiębiorstwami rodzinnymi. Z racji faktu, że beneficjentami fundacji rodzinnej mogą być również organizacje pożytku publicznego, fundacja rodzinna, poza podstawowym celem w postaci kumulowania i pomnażania majątku rodzinnego, może również w długiej perspektywie czasowej być instrumentem wspierania inicjatyw lokalnych czy dobroczynnych, wedle uznania fundatora i późniejszych władz fundacji.

Podsumowując, daleki jestem od stwierdzenia, że fundacja rodzinna jest rozwiązaniem dla każdego przedsiębiorcy. Istnieje jednak naprawdę szeroki katalog okoliczności uzasadniających zawiązanie fundacji w obliczu prowadzenia firmy rodzinnej. Przepisy w obecnym brzmieniu czynią z polskiej fundacji rodzinnej bardzo atrakcyjne narzędzie planowania i wdrażania procesu sukcesji mającego na celu budowę wielopokoleniowych firm rodzinnych przy jednoczesnym zabezpieczeniu beneficjentów fundacji. Reakcja rynku, w szczególności olbrzymie zainteresowanie polskich przedsiębiorców tym rozwiązaniem, wyłącza tezę tę potwierdzającą. ●